

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

ETIKAI IRÁNYELVEK

Tartalomjegyzék

Bevezetés:.....	2
Az Etikai Irányelvek aktualitása.....	2
A katolikus iskola feladata	3
Etikai normák és szabályok megkülönböztetése	3
Az általános etikai normákon túli elvárások az egyházi fenntartású iskolában	4
A tanulókkal szemben támasztott erkölcsi elvárások.....	5
A szülőktől elvárt viselkedési és cselekvési normák.....	6
Az iskola pedagógusaitól elvárt etikai normák	7
A szülők és a nevelők kapcsolatára kölcsönösen jellemző normák:	7

BEVEZETÉS:

Az iskola életét befolyásolja a tanár-diák-szülő között élő kapcsolat melynek minőségét a magunk és a másik ember iránti tisztelet, megbecsülés és elfogadás határozza meg. Az Etikai Irányelvek olyan erkölcsi normagyűjtemény, amely igazodási pontot nyújt különféle viselkedési formák és véleménykülönbségek esetén, valamint az oktató-nevelő munkában résztvevők értékeinek, emberi méltóságának megőrzését szolgálja. Ezért a jelen etikai irányelvben megfogalmazott elvárások teljesítése és teljesülése kiterjed az iskolában nevelő és oktató munkát végző tanárookra, a tanulói jogviszonyban álló diákokra és szüleikre, gondviselőikre, valamint az iskolai életet segítő összes munkavállalóra.

Az itt megfogalmazott etikai irányelvek nem írják felül a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó, az iskolával munkaszerződésben álló pedagógusok számára megfogalmazott Etikai Kódex¹ előírásait.

AZ ETIKAI IRÁNYELVEK AKTUALITÁSA

Korunk társadalmában erőteljesen jelen van egy, a jogokra hivatkozó, felelősséget nem ébresztő indirekt nevelési hatás, mely az embert teszi meg minden végső dolgok mércéjének. A korlátlan hatalommal rendelkező emberkép, a torzítottan bemutatott világ, a manipulálható emberi viszonyok azonban rombolják a helyes személyiséget, megakadályozzák az önálló, felelős, erkölcsileg helyesen dönteni és cselekedni tudó személyiség kialakulását.

Másfelől az ember ösztönei, hajlamai között vannak olyanok, melyeket helyes irányba kell terelni vagy kordában kell tartani ahhoz, hogy az emberi személyiség teljes mértékben kibontakozhasson. A gyermekeket meg kell védeni a különféle tömegkommunikációs eszközök által sugallt felelősség nélküli, a fogyasztásra és pillanatnyi örömekre épülő emberkép hatásaitól.

¹ <https://www.katped.hu/sites/default/files/etika.doc>

A KATOLIKUS ISKOLA FELADATA

„Az iskola: hely, ahol a műveltség módszeres és kritikus elsajátítása által kiformalódik a teljes ember. Az iskolának kifejezett feladata, hogy feltárja a műveltség erkölcsi és vallási dimenzióit azért, hogy megmozgassa az egyén lelki működését, és segítse őt abban, hogy az erkölcsi szabadságra eljusson.”²

Az iskolai nevelési feladata, hogy a tanulókat alkalmassá tegye arra, hogy korosztályuknak megfelelően fokozatosan rányíljanak a valóságra, és kialakítsanak magukban egy határozott világnézetet, így váljanak szabad és erkölcsileg helyes döntésekre képes személyiséggé.

Egyházi fenntartású iskolában a nevelés gyakorlatában Isten a törvényadó, a keresztény erkölcs a vezérelv tevékenységünkben és az emberi kapcsolatainkban egyaránt. Ez kizárja az öntörvényűséget, az egyházi és társadalmi normák áthágását.

ETIKAI NORMÁK ÉS SZABÁLYOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE

Az etikai normák egy közösség életének legalapvetőbb vonatkozásai, igazodási pontjai. A család mellett az iskola mindenkori feladata, hogy ezen értékek a reábizottak magatartásában, gondolkodásában rögzüljenek. Az iskola alapvető feladata az is, akár oktat, nevel vagy tudást mér, hogy a nemzet közössége által megállapított és jóváhagyott etikai normák alapértékeit közvetítse.

Az etikai normák nem illemszabályként vagy különböző kulturális érdekeknek való megfelelésként értelmezhetők, hanem erkölcsileg helyes cselekedeteket és megnyilvánulásokat lehetővé tevő magatartásmintákat jelentenek. Az emberi cselekedetekben az etikai normák megléte felismerhető, és ezek erényként, a nevelés/személyiségfejlesztés elérendő céljaként megfogalmazhatók.

„A pedagógusra, illetve a nevelési intézmény munkatársára egyrészt az általános etikai normák, másrészt a hivatásból eredő más sajátos etikai szabályok vonatkoznak. Az általános etikai normák éppen olyan mértékben érvényesek órá, amilyen mértékben bármely más személyre, viszont azok megtartásáért nagyobb felelősséggel bír, mivel a nevelés során személyisége példaként, magatartása mintául szolgál az általa neveltek számára. Tudatában kell lennie tehát

² A katolikus iskola (Róma, 1997.14.p.)

annak, hogy magatartásával képviseli és átörökíti az általános emberi, illetve a keresztény etikai normákat.”³

AZ ÁLTALÁNOS ETIKAI NORMÁKON TÚLI ELVÁRÁSOK AZ EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ ISKOLÁBAN⁴

Az általános etikai elváráson túl a Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda munkavállalóira a továbbiak is érvényesek:

- Katolikus iskolánkban elvárható, hogy a nevelők hitükben elkötelezett, aktív tagjai legyenek az egyháznak, a különböző felekezetű nevelők között pedig kölcsönös megbecsülés legyen. Más vallású, felekezetű, világnézetű munkatársak is tisztelik és elfogadják, megbecsülik a Katolikus Egyház tanítását és gyakorlatát.
- A katolikus hitet nem gyakorló nevelőktől az iskola elvárja, hogy Egyházunk tanítására nyitottak legyenek, az iskola keresztény életrendjét, szokásait és gyakorlatát elfogadják és gyakorolják. Az iskola elvárja minden munkatársától, a katolikus hitet nem gyakorlókra vonatkozóan is, hogy tiszteletben tartsa az intézmény liturgikus szokásait, hagyományait, azokkal ellentétes nézeteket ne terjesszen, valamint a liturgikus eseményekhez méltó magatartásával példát mutasson diákjai számára. Az iskola vezetése, valamint a nevelőtestület tagjai és a nevelői és oktatói célok megvalósulásában résztvevő dolgozók egy keresztény közösséget alkotnak.
- A katolikus iskola pedagógusa példát mutat a másik iránti tiszteletre azáltal, hogy tanítványait, kollégáit és a tanulók szüleit soha nem sérti meg, vagy teszi nevetségessé, és a tisztelet hiányát semmilyen formában nem fogadja el másoktól sem.
- Feladata, hogy a gyermekek, a tanulók és szülők, valamint a kollégái, munkatársai emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra és kérdéseikre érdemben választ adjon. Ennek érdekében minden munkavállalótól elvárható az emberi méltóság tiszteletét tanúsító magatartás és kommunikáció. Vétségnek tekinthető az emberi méltóság megsértése szóban (megbélyegzés, címkézés, gúny, a személyre irányuló kritika vagy ítélezés stb.), az emberi méltóság megsértése

³ Etikai Kódex 5.§ (4) Magyar Rendfőnöknők Konferenciája (MRK) és a Férfi Szerzetes Elöljárók Konferenciája (FSZK) Szalézi Intézmény Fenntartó, 2019

⁴ Lásd: Etikai Kódex (Magyar Rendfőnöknők Konferenciája (MRK) és a Férfi Szerzetes Elöljárók Konferenciája (FSZK) Szalézi Intézmény Fenntartó, 2019)

tettleg (testi fenytés), az emberi méltóság megsértése más módon (pl. megszegyenyítés, előítéletesség), a felvetett javaslatok megfontolás nélküli elvetése, javaslatvételi jog megvonása, valós kérdések megválaszolatlanul hagyása.

A TANULÓKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT ERKÖLCSI ELVÁRÁSOK

- A tanulók magatartásukkal nem korlátozhatják iskolatársaik tanuláshoz való jogát, nem sérthetik az iskola vallásos jellegét, erkölcsi nevelési célkitűzéseit.
- Az iskolai közösség életét (kirándulás, sport, versenyek) és ünnepeit (nemzeti és egyházi ünnepek, szentmisék) elősegítő munkából is vegyék ki részüket.
- Korukhoz igazodó módon felelősséggel értsék és legyenek tisztába az emberi méltóságot sértő cselekedetekkel (legyen az interperszonális, egyének közötti személyes, vagy az internet felületéről elérhető közösségi oldalak használatával) és kerüljék azokat.
- Társaikhoz, tanáraikhoz, a szülőkhöz és az iskolában megjelenő felnőttekhez minden embert megillető tisztelettel és segítőkészséggel forduljanak.
- A másik embert sem tettleg, sem szóban meg ne bántsák, veszélybe ne sodorják.
- Tiltott a káromkodás, trágár beszéd használata, figyelmeztessék társaikat a verekedés, a veszekedés azonnali befejezésére.
- A számukra megteremtett biztonságos környezetet óvják, az iskola által nyújtott javakat becsülik meg.
- A sajátjukéhoz hasonlóan ügyeljenek a közösség által használt helyiségek, eszközök épségére, tisztaságára, rendjére
- Problémáikkal, kérdéseikkel, érzéseikkel őszintén, nyitott lélekkel forduljanak nevelőikhez, szüleikhez, lelki vezetőikhez, akikkel közösen keresik a helyes megoldást.
- Megjelenésükben a mértékletesség és az esztétikum érvényesüljön. Ne viseljenek olyan ékszert, ruhadarabot, mely balesetveszélyes, vagy sérti az iskola értékrendjét.
- Iskolán kívül is elvárt az olyan magatartás, mely megfelel az iskola elvárásainak.
- A tanulók hibázhatnak, de a hiba megelőzése, elismerése, kijavítása és a következmények vállalása erkölcsi kötelességük.

A SZÜLŐKTŐL ELVÁRT VISELKEDÉSI ÉS CSELEKVÉSI NORMÁK

- Fogadják el az iskola katolikus jellegét, ne neveljenek, ne tegyenek az iskola érdeke ellen, hanem erkölcsileg és nevelésükkel támogassák azt.
- Ismerjék el és – támogató, megfelelő otthoni ráhatással – erősítsék a pedagógus szerepét a nevelésben és oktatásban.
- Segítsék gyermekeiket a tőlünk elvárt magatartás kialakításában.
- Gyermekeik fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről – az iskola által felkínált valamennyi eszközzel és lehetőséggel élve – rendszeresen érdeklődjenek.
- Az iskola jelzéseire érdemben és időben válaszoljanak.
- Segítsék elő az iskola minden pedagógusával való partneri viszony és korrekt párbeszéd kialakítását.
- A családi napirend kialakításával, odafigyeléssel és a szükséges segítségadással támogassák gyermekeiket a kötelező és a szabadon választott iskolai feladatok teljesítésében.
- Ha valamilyen problémát észlelnek (legyen az egy másik tanuló, osztályközösség vagy az iskola életével kapcsolatos egyéb etikai helyzet), időben jelezzék az érintett pedagógusnak, az osztályfőnöknek, az igazgatónak.
- Vegyenek részt az iskolában szervezett családi programokon
- A gyermekek közötti konfliktusok megoldása során kellő önmérsékletet és türelmet tanúsítsanak egymás és a gyermekek iránt. Számonkéréssel ne a gyerekek felé forduljanak, problémájukat jelezzék a pedagógusnak, osztályfőnöknek vagy az iskolavezetésnek.
- Fogadják el a segítő szándékkal feltárt hiányosságokat, és törekedjenek arra, hogy a pedagógussal együtt keressenek megoldást, a tudomásukra jutott információkat pedig bizalmasan kezeljék.

•

AZ ISKOLA PEDAGÓGUSAITÓL ELVÁRT ETIKAI NORMÁK

- szakmai munkájában legyen megalapozott, tervszerű és igényes, tanítványai értékelésében következetes és igazságos;
- megjelenésében legyen ápoltság és mértékadó, beszédmódjában és mondanivalójában igényes, árnyalt és pontos
- a tanítványairól birtokában lévő ismereteket bizalmasan és titkosan kezelje, a gyermek, a szülő bizalmával ne éljen vissza;
- legyen kész arra, hogy a szülőkkel minden, a gyermekükre vonatkozó ismeretét megossza, véleménynyilvánítása legyen tárgyyszerű, tényekre alapozott, minden esetben vegye figyelembe a gyermek fejlődésének érdekeit;
- kollégáival kapcsolatos panaszait nem viheti a tanulók és a szülők elé, őket nem hangolhatja pedagógustársai ellen, nem csorbíthatja kollégái emberi és szakmai hitelét;
- szavai és tettei legyenek összhangban, törekedjen a hitelességre, hiszen tekintélyének alapja a tetteiben mutatott példa;
- feladata a reá bízott gyermekek személyiségének kibontakoztatása a katolikus iskola lelkiületéhez igazodva, hitbéli alapokkal és példaadással, a keresztény élethez való hozzásegítéssel;
- -mint minden ember- hibázhat, de hibájának kijavítása, a következmények vállalása erkölcsi kötelessége

A SZÜLŐK ÉS A NEVELŐK KAPCSOLATÁRA KÖLCSÖNÖSEN JELLEMZŐ NORMÁK:

- nyíltak, kommunikációjukra az őszinteség és az egyenes beszéd jellemző, ám nem élnek vissza a bizalommal;
- tisztelik, becsülik és értékelik egymást az esetlegesen fellépő konfliktusok ellenére is;
- kapcsolatuk – a pedagógiai kompetencia területét kivéve – egyenrangú
- elfogadják egymás feladatköreit, annak tartalmi jellemzőit és tisztában vannak a saját kompetenciáikkal;
- elvárásaikat a kölcsönösség vezérli, egyik fél sem törekszik a másik rovására tenni.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
ETIKAI IRÁNYELVEK

A Vörösmarty Mihály Katolikus Általános Iskola és Óvoda életével kapcsolatban álló személyek, jogviszonyban álló diákok és gondviselőik, szülők, pedagógusok és minden munkavállaló a fentiekben megfogalmazott erkölcsi elvárásokat megismerte és közös mércének tekinti, magatartásukat és cselekedeteiket számon kérhető módon igazítják ezen elvárásokhoz.

Miskolc, 2023. január 09.

Csík Tibor
intézményvezető